

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

Metsähallitus pitää julkisuusperiaatetta olennaisena osana avointa ja demokraattista yhteiskuntaa. Metsähallitus pitää julkisuuslain ajantasaistamista tärkeänä ja kannatettavana ottaen huomioon nyky-yhteiskunnan toimintaympäristön ja kehittyneet tiedonkäsittelymenetelmät sekä tiedonhallintalainsäädännön ja tietosuojalainsäädännön vaikutukset.

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Metsähallitus -liikelaitos on ollut tähänkin asti julkisuuslain piirissä ja kaikkien sille säädettyjen julkisten hallintotehtävien osalta.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Metsähallituksen tytäryhtiöiden toiminta on kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa toimintaa. Metsähallituksen määräysvallassa on myös kiinteistön vuokrausta ja hallintaa harjoittava tytäryhtiö, Nuuksiokeskus Oy.

Metsähallitus pyytää ministeriötä kiinnittämään huomiota Maa- ja metsätalousministeriön lainsäädäntöneuvoksen Kirsi Taipaleen eriävään mielipiteeseen: ”Työryhmän työn yhtenä keskeisenä tavoitteena oli julkisuuslain selkeyttäminen. Mielestäni sääntelyn kytkeminen siihen, onko kyse muusta kuin kilpailutilanteesta markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta, ei ole selkeä vaihtoehto. Taloudellisen toiminnan käsite liittyy EU-oikeuteen eikä sen tulkinta ole aina ongelmaton. Tämän lisäksi soveltajan pitäisi vielä osata arvioida sitä, tapahtuuko toiminta

kilpailluilla markkinoilla. Arvioni mukaan enemmistö julkisuuslain nykyisistä soveltajista ei ole tottunut työssään tarkastelemaan näitä kysymyksiä. Näen myös vieraana ajatuksen, että uutta julkisuuslakia sovellettaisiin tavaroiden tai palvelujen myyntiin siitä riippumatta, minkälainen markkinatilanne on kyseessä.”

Metsähallitus yhtyy eriävään mielipiteeseen sen osalta, että kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan käsitteen tulkinta ei aina ole ongelmaton. Käsitteen vaikutusten arviointi on jäänyt suppeaksi ja mietinnössä on annettu esimerkkeinä ainoastaan pörssiyhtiöt ja arvopaperimarkkinatoiminta, joiden osalta ei synny ns. rajanvetotilanteita, niiden toiminnan kuullessa kokonaisuudessaan kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan piiriin.

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

Voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet ovat olleet Metsähallituksen toiminnalle riittäviä.

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

Ei kommentoitavaa.

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

Ei kommentoitavaa.

2 luku

Ei kommentoitavaa.

3 luku

Ei kommentoitavaa.

4 luku

Julkisuuslain 15 §:

”Ehdotetun 1 momentin mukaan pyydetessä asiakirjaa, joka sisältää julkisia henkilötietoja, tiedon pyytäjän on viranomaisen pyynnöstä ilmoitettava henkilötietojen käyttötarkoitus ja muut sellaiset tiedot, joita viranomainen tarvitsee arvioidakseen, onko tiedonsaajalla henkilötietojen suoja koskevan lainsäädännön mukaan oikeus käsitellä tietoja. Viranomainen voisi pyytää edellä mainittuja tietoja kuitenkin ainoastaan 1 momentin 1 kohdan mukaan, jos kyse on henkilötiedoista, joiden käsittelyyn liittyy erityisiä riskejä ottaen huomioon tietojen luonne, määrä ja niiden merkitys yksityiselämän suojan kannalta tai 1 momentin 2 kohdan mukaan, jos pyynnön perusteella syntyy perusteltu epäily siitä, että annettuja tietoja on tarkoitus käsitellä ilman tietosuojasääntelyn mukaista laillista perustetta. Luetelmakohtien mukaisista ehdoista vähintään toisen tulee täytyä, jotta viranomainen voisi pyytää tiedon pyytäjältä lisätietoja pyynnön käsittelemiseksi silloin, kun pyydetty asiakirja sisältää julkisia henkilötietoja.”

Metsähallitus toteaa yleisesti, että tietosuojalainsäädäntöön perustuva riskiperusteinen lähestymistapa ja sen arviointi on hyvin tapauskohtaista ja arvion tekijästä riippuvaista.

Lisäksi Metsähallitus nostaa esille kysymyksen siitä, milloin voidaan katsoa, että on kyse perustellusta epäilystä, eli mikä on kynnys sille, että viranomainen voi katsoa, että on perusteltua syytä epäillä, että annettuja tietoja on tarkoitus käsitellä ilman henkilötietojen suoja koskevien säännösten mukaista laillista perustetta. Mietinnössä todetaan, että mikäli tämä on ilmeistä, mutta muuten arviointi jätetään viranomaisen harkintaan.

5 luku

Ei kommentoitavaa.

6 luku

Ei kommentoitavaa.

7 luku

Ei kommentoitavaa.

8 luku

Ei kommentoitavaa.

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

Metsähallitus toteaa lisäksi, että työelämän ja erityisesti työhaun/rekrytoinnin näkökulma on sivuutettu mietinnössä suurelta osin, ja esille on tuotu ainoastaan erityislakien muutostarpeet, mihin joukkoon kuuluu myös Laki yksityisyyden suojasta työelämässä.

Niemelä Juha
Metsähallitus

Riski Johansson Hanna
Metsähallitus